

Enflasyon Düzeltmesi

#1 Ne zaman başlayacak?

Bu konuda, kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri ikiye ayrılır.

- 1) Daima enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olanlar.
- 2) Şartların oluşması halinde enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olanlar.

Daima enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olanlar

Münhasıran sürekli olarak işlenmiş; altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştirak eden mükellefler kanun hükmünde yer alan şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesi yaparlar. (VUK Mükerrer Madde 298/A-9)

Bu kapsamdaki mükellefler için enflasyon düzeltmesi 2004 yılı yıllık beyanname ile başlamış olup devam etmektedir. Bu mükellefler, sürekli olarak her geçici vergi beyanamesi ve her yıllık beyannameye bilançoları üzerinde enflasyon düzeltmesi yapmak zorundadırlar.

Şartlara bağlı olarak enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olanlar

Fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması halinde malî tablolarını (bilanço) enflasyon düzeltmesine tâbi tutarlar. (VUK Mükerrer Madde 298/A-1)

Aralık 2021 ayı itibarıyla yurt içi üretici fiyat endeksi son üç hesap döneminde %141,7 ve içinde bulunan hesap döneminde %79,89 oranında artmıştır. Buna göre 31.12.2021 tarihli bilançolar için enflasyon düzeltmesi şartları oluşmuştur.

Ancak, Vergi Usul Kanununa eklenen Geçici 33. Madde ile enflasyon düzeltmesi 31.12.2023 tarihine ertelenmiştir.

Buna göre 31.12.2023 tarihli bilanço enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Takip eden üç aylık periyodlarda bu işlem tekrarlanacaktır.

Enflasyon Düzeltmesi

#2 Hangi mükellefler için zorunlu?

Enflasyon düzeltmesi, kollektif, adî komandit ve adî şirketler dâhil kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri tarafından yapılır.

Yeni işe başlayan mükelleflerin enflasyon düzeltmesine tabi olup olmadıkları da genel esaslara göre belirlenir. Bu mükelleflerde enflasyon düzeltmesi hükümlerinin uygulanmasında işe başlanılan tarihin bir önemi bulunmamaktadır. Son üç ve son bir hesap dönemi, bu mükelleflerin işe başladıkları tarihten önceki dönemleri kapsıyor olsa dahi şartların gerçekleşip gerçekleşmediğinin hesabında dikkate alınır.

Kazançlarını işletme hesabı esasına (zirai işletme hesabı dâhil) göre tespit eden mükellefler ile serbest meslek kazanç defteri tutan serbest meslek erbabı mükellefler enflasyon düzeltmesi yapamazlar. Ancak, bunlar, sadece, amortismanına tâbi iktisadi kıymetlerini düzeltilmiş tutarları üzerinden amortismanına tâbi tutabilirler.

Aşağıda yer alan mükellefler de, enflasyon düzeltmesi yapamazlar:

- Kayıtlarını Türk para birimi dışında başka bir para birimiyle tutmalarına izin verilen mükellefler,
- Kayıtlarını Türk para birimi dışında başka bir para birimiyle tutmalarına izin verilen, ancak Türk para birimiyle kayıt yapmaya dönen mükelleflerden, Türk para birimiyle kayıt yapmaya başlanılan yıldan itibaren üç yıl geçmemiş olanlar.

Enflasyon Düzeltmesi

#3 Ne zaman sonra erer?

Enflasyon düzeltmesi geçici vergi dönemleri itibarıyla yapılmaktadır. 31/12/2023 tarihinde enflasyon düzeltmesi yapılacak ve enflasyon düzeltmesi başlayacaktır.

Peki enflasyon düzeltmesinden ne zaman çıkacağız?

Enflasyon düzeltmesi uygulaması, her iki şartın (son üç hesap döneminde %100, içinde bulunulan hesap döneminde %10 artış) birlikte gerçekleşmemesi halinde sona erer. (VUK Mükerrer Madde 298/A-1)

Buna göre; enflasyon düzeltmesine başladıktan sonra şartlardan birinin, örneğin içinde bulunulan hesap döneminde artışın %10'dan fazla olmaması yeterli değildir. Aynı zamanda diğer şartın yani son üç hesap dönemindeki artışın da %100'den fazla olmaması gerekir. Diğer bir ifade ile söz konusu şartlardan sadece birinin gerçekleşmemesi halinde de enflasyon düzeltmesi yapma yükümlülüğü devam etmektedir.

Enflasyon düzeltmesinden çıkış şartları için aşağıdaki artış oranları örnek için varsayılmış tabloya göz atalım:

Tarih	Fiyat Endeksindeki Artış		Sonuç
	Son 36 Ay	Son 12 Ay	
31.03.2024	%101,01	%10,1	İki şart gerçekleşti: Enflasyon düzeltmesi yapılacak
30.06.2024	%101,01	%9,9	Tek şart gerçekleşti: Enflasyon düzeltmesi yapılacak
30.09.2024	%99,01	%10,1	Tek şart gerçekleşti: Enflasyon düzeltmesi yapılacak
31.12.2028	%29,01	%9,2	İki şart gerçekleşmedi: Enflasyon düzeltmesinden çıkılacak

Dikkate alınması gereken bir diğer husus enflasyon düzeltmesinden çıkışın ancak yıllık dönem sonunda olabileceğidir.

Bir hesap dönemi içindeki geçici vergi dönemlerinin herhangi birinde düzeltme yapılması halinde takip eden geçici vergi dönemlerinde ve içinde bulunulan hesap dönemi sonunda da düzeltme yapılır. (VUK Mükerrer Madde 298/A-1)

Enflasyon Düzeltmesi

#4 Fiyat endeksi nedir?

Fiyat endeksi (ÜFE); Türkiye İstatistik Kurumunca Türkiye geneli için hesaplanan Üretici Fiyatları Genel Endeksini, ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-f)

Vergi kanunlarında yer alan “toptan eşya fiyatları genel endeksi” ibaresi “üretici fiyatları genel endeksi” ve “TEFE” ibaresi “ÜFE” olarak uygulanır. (VUK Mükerrer Madde 298/C)

Türkiye İstatistik Kanununun 58 inci maddesine 1 Mart 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere; “*Muhtelif mevzuatta Toptan Eşya Fiyat Endeksi (TEFE) ve Üretici Fiyat Endeksine (ÜFE) yapılmış olan atıflar, Kurumca hesaplanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksine (Yİ-ÜFE), tarım sektörü TEFE ve ÜFE’ye yapılan atıflar Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksine yapılmış sayılır.*” fıkrası eklenmiştir.

Buna göre, fiyat endeksi (Yİ-ÜFE); Türkiye İstatistik Kurumunca Türkiye geneli için hesaplanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksini ifade etmektedir.

Yurt içi üretici fiyat endeksi ve değişim oranı, Haziran 2023
Domestic producer price index and rate of change, June 2023
[2003=100]

Yıl Year	Ocak Jan.	Şubat Feb.	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül Sep.	Ekim Oct.	Kasım Nov.	Aralık Dec.
	Endeks-Index											
2006	123,51	123,83	124,14	126,54	130,05	135,28	136,45	135,43	135,11	135,73	135,33	135,16
2007	135,09	136,37	137,70	138,80	139,34	139,19	139,28	140,47	141,90	141,71	142,98	143,19
2008	143,80	147,48	152,16	159,00	162,37	162,90	164,93	161,07	159,63	160,54	160,49	154,80
2009	155,16	156,97	157,43	158,45	158,37	159,86	158,74	159,40	160,38	160,84	162,92	163,98
2010	164,94	167,68	170,94	174,96	172,95	172,08	171,81	173,79	174,67	176,78	176,23	178,54
2011	182,75	185,90	188,17	189,32	189,61	189,62	189,57	192,91	195,89	199,03	200,32	202,33
2012	203,10	202,91	203,64	203,81	204,89	201,83	201,20	201,71	203,79	204,15	207,54	207,29
2013	206,91	206,65	208,33	207,27	209,34	212,39	214,50	214,59	216,48	217,97	219,31	221,74
2014	229,10	232,27	233,98	234,18	232,96	233,09	234,79	235,78	237,79	239,97	237,65	235,84
2015	236,61	239,46	241,97	245,42	248,15	248,78	247,99	250,43	254,25	253,74	250,13	249,31
2016	250,67	250,16	251,17	252,47	256,21	257,27	257,81	258,01	258,77	260,94	266,16	274,09
2017	284,99	288,59	291,58	293,79	295,31	295,52	297,65	300,18	300,90	306,04	312,21	316,48
2018	319,60	328,17	333,21	341,88	354,85	365,60	372,06	396,62	439,78	443,78	432,55	422,94
2019	424,86	425,26	431,98	444,85	456,74	457,16	452,63	449,96	450,55	451,31	450,97	454,08
2020	462,42	464,64	468,69	474,69	482,02	485,37	490,33	501,85	515,13	533,44	555,18	568,27
2021	583,38	590,52	614,93	641,63	666,79	693,54	710,61	730,28	741,58	780,45	858,43	1022,25
2022	1129,03	1210,60	1321,90	1423,27	1548,01	1652,75	1738,21	1780,05	1865,09	2011,13	2026,08	2021,19
2023	2105,17	2138,04	2147,44	2164,94	2179,02	2320,72						

Yukarıda <https://www.tuik.gov.tr/> web sayfasından alınan Haziran 2023 ayı «Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi» gösterilmektedir.

Enflasyon Düzeltmesi

#5 Hesap dönemi nedir?

Kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinde normal hesap dönemi bir takvim yılıdır.

Kapsama giren mükellefler, geçici vergi dönemlerinin sonu itibarıyla malî tabloları düzenlemek ve enflasyon düzeltmesi yapmak zorundadırlar.

Geçici vergi dönemlerinde oranların (%100 ve %10) tespitinde, son üç hesap dönemi yerine üçer aylık dönemlerin son ayı dahil önceki otuzaltı ay ve içinde bulunulan hesap dönemi yerine son oniki ay dikkate alınır. (VUK Mükerrer Madde 298/A-1)

Her ne kadar ertelenmiş olsa da hesaplama mantığını göstermesi açısından geçmiş son geçici vergi dönemlerinde; son üç hesap dönemi ve içinde bulunulan hesap dönemi artış oranları aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır:

Dönem	Üçer Aylık Dönemlerin		Son Üç Hesap Dönemi			İçinde Bulunulan Hesap Dönemi		
	Son Ayı	Yİ-ÜFE (A)	36 Ay Öncesi	Yİ-ÜFE (B)	Artış Oranı	12 Ay Öncesi	Yİ-ÜFE (C)	Artış Oranı
2022/I.	Mart 2022	1.321,9	Mart 2019	431,98	%206,01	Mart 2021	614,93	%114,97
2022/II.	Haziran 2022	1.652,75	Haziran 2019	457,16	%261,53	Haziran 2021	485,37	%240,51
2022/III.	Eylül 2022	1.865,09	Eylül 2019	450,55	%313,96	Eylül 2021	741,58	%151,50
2022 Yılı	Aralık 2022	2.021,19	Aralık 2019	454,08	%345,12	Aralık 2021	1.022,25	%97,72
2023/I.	Mart 2023	2.147,44	Mart 2020	468,69	%358,18	Mart 2022	1.321,9	%62,45
2023/II.	Haziran 2023	2.320,72	Haziran 2020	485,37	%378,13	Haziran 2022	1.652,75	%40,42

Son üç hesap dönemi artış oranı hesaplama formülü: $(A / B) - 1$

Örnek 2022/I. Geçici Vergi = $(1321,9 / 431,98) - 1 = 2,060095 = \%206,01$

İçinde bulunulan hesap dönemi artış oranı hesaplama formülü: $(A / C) - 1$

Örnek 2022/I. Geçici Vergi = $(1321,9 / 614,93) - 1 = 1,149676 = \%114,97$

Enflasyon Düzeltmesi

#6 Mali tablolar nelerdir?

Mali Tablolar aşağıdaki gibidir:

1. Bilanço
2. Gelir Tablosu
3. Satışların Maliyeti Tablosu
4. Fon Akım Tabloları
5. Nakit Akım Tablosu
6. Kâr Dağıtım Tablosu
7. Öz Kaynaklar Değişim Tablosu

Bu tablolardan, bilanço ve gelir tablosu dipnotları ve ekleri ile birlikte temel mali tabloları, diğerleri ise ek mali tabloları oluşturur.

Bilanço

Enflasyon düzeltmesinde bu mali tablolardan sadece bilanço düzeltilecektir.

Düzeltilen bilanço aşağıdaki formatta beyannameye eklenecektir:

X Ltd. Şti.					
Ayrıntılı Bilanço (31 Aralık 2022)					
AKTİF (VARLIKLAR)			PASİF (KAYNAKLAR)		
	Düzeltilme Öncesi	Düzeltilme Sonrası		Düzeltilme Öncesi	Düzeltilme Sonrası
I- DÖNEN VARLIKLAR	10.000,00	10.000,00			
A) Hazır Değerler	10.000,00	10.000,00	I- ÖZKAYNAKLAR	10.000,00	10.000,00
1- Kasa	10.000,00	10.000,00	A) Ödenmiş Sermaye	10.000,00	10.837,00
			1- Sermaye	10.000,00	10.000,00
			2- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları		837,00
			B) Dönem Net Karı (Zararı)		-837,00
			1- Dönem Net Zararı (-)		837,00
AKTİF TOPLAMI ...	10.000,00	10.000,00	PASİF TOPLAMI ...	10.000,00	10.000,00

atc universe © 2022

Enflasyon Düzeltmesi

#7 Düzeltme katsayısı nedir?

Enflasyon düzeltmesi; parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle, malî tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanmasını ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-c)

Düzeltme Katsayısı

Düzeltme katsayısı; malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksinde bölünmesiyle elde edilen katsayıyı, ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-d)

Örnek: 31.03.2023 Tarihli düzeltilmiş bilançoda 100.000.-TL değerinde bir arsa bulunmaktadır. Bu arsanın değerinde Nisan-Mayıs-Haziran 2023 aylarında hiçbir değişiklik olmamıştır. 2023/II. Geçici dönem bilançosu enflasyon düzeltmesinde tabi tutulduğunda bilançoda bu arsanın değeri kaç lira olacaktır? (Gerçek endeks kullanabilmek için örnekte erken tarih kullanılmıştır. Kuyumcular için örnek geçerlidir.)

Haziran 2023 endeksi 2.320,72 ve Mart 2023 endeksi 2.147,44 olduğuna göre 2023/II. Geçici vergi döneminde yapılacak enflasyon düzeltmesinde, önceki geçici vergi döneminden devreden ve bu üç aylık dönemde hiç değişmeyen parasal kıymet için kullanılacak düzeltme katsayısı= $(2.320,72 / 2.147,44 =) 1,08069$ olacaktır. Bu bölüm sonucu tam olarak 1,080691428 olmasına rağmen virgülden sonra sadece 5 basamak ilerletilecektir.

Buna göre arsa $100.000 \times 1,08069 = 108.069.-TL$ olarak 30.06.2023 bilançosunda yerini alacaktır.

Enflasyon Düzeltmesi

#8 Toplulaştırılmış yöntemler nelerdir?

Enflasyon düzeltmesinde, toplulaştırılmış yöntemler kullanılarak düzeltilebilecek parasal olmayan kıymetler **sadece stoklardır**.

Mükellefler düzeltme işleminde Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen toplulaştırılmış yöntemleri uygulayabilirler. Ancak toplulaştırılmış yöntemlerden birini seçen mükellefler seçtikleri yöntemden, bu seçimi yaptıkları hesap dönemi dahil **üçüncü hesap döneminin sonuna kadar dönemezler**. (VUK Mükerrer Madde 298/A-5)

Toplulaştırılmış yöntemler; iki tür olarak tanımlanmıştır:

1- Basit ortalama yöntemi; Stokların, düzeltmede esas alınacak tarihlere bağlı kalınmaksızın dönem ortalama düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesi yapılmasıdır. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-h-aa)

2- Stok devir hızı yöntemi/hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi; «Stok Devir Hızı Yöntemi» sadece 31.12.2023 Tarihinde kullanılır. 31.03.2024 ve takip eden dönemlerde «Stok Devir Hızı Yöntemi» yerine, «Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yöntemi» kullanılır.

Stok devir hızı yöntemi; Stok devir hızına göre ortalama stokta kalma süresi, buna göre 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen stokların hangi aydan kaldığı ve bu aya ilişkin düzeltme katsayısı ile 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen stoklara ait tutarın çarpılması suretiyle düzeltmedir.

Hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi; Dönem sonu stok ve dönem içinde satılan mal maliyetinin enflasyon düzeltmesine esas alınacak tutarlarının hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmasıdır. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-h-ab)

Enflasyon Düzeltmesi

#9 Basit ortalama yöntemi nedir?

Ortalama düzeltme katsayısı;

Malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bu endeks ile bir önceki dönemin sonundaki fiyat endeksi toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayıyı,

ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-e)

Örnek: 2023/II. Geçici dönem bilançosunda, stoklarda bulunan 100.000.-TL tutarındaki ticari mal için enflasyon düzeltmesi yapılmış ve toplulaştırılmış yöntemlerden «Basit Ortalama Yöntemi» tercih edilmiştir.

Enflasyon düzeltmesi: Haziran 2023 endeksi 2.320,72 ve Mart 2023 endeksi 2.147,44 olduğuna göre;

Dönem ortalama endeksi : $(2.320,72 + 2.147,44) / 2 = 2.234,08$

Ortalama düzeltme katsayısı : $(2.320,72 / 2.234,08) = 1,03878$

Düzeltilme Sonucu : $100.000 \times 1,03878 = 103.878,00$ TL

Enflasyon düzeltmesi farkı : 3.878,00 TL

Ticari mallar hesabında meydana gelen 3.878,00 TL tutarındaki enflasyon düzeltmesi farkı muhasebe kayıtlarına aşağıdaki gibi yansıtacaktır.

Yevmiye Kaydı Önerisi			
30.06.2023 Tarihli ön bilançoda 153 Ticari Mallar hesabında bulunan 100.000,00 TL için yapılması gereken enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı önerisi aşağıda gösterilmektedir.			
1	30.06.2023	Borç	Alacak
153 Ticari Mallar		3.878,00	
153.1 Kıvım (Basit Ortalama)	3.878,00		
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı			3.878,00
Enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı			
	Toplam...	3.878,00	3.878,00

Enflasyon Düzeltmesi

#10 Stok devir hızı nedir?

Bu yöntem, enflasyon düzeltmesi uygulanmayan uzun yıllar sonrasında yapılacak ilk enflasyon düzeltmesinde (31.12.2023 tarihinde) sadece bir kez kullanılacak ve takip eden dönemlerde yerine «hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi» gelecektir.

Stok devir hızı yöntemini uygulayan mükellefler;

- 1- Öncelikle stok devir hızını,
- 2- Sonrasında ortalama stokta kalma süresini hesaplayacaklar
- 3- Ve nihayetinde de 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen stokların hangi aydan kaldığını bulacaklardır.
- 4- Stokların hangi aydan kaldığı bulunduktan sonra yapılması gereken, düzeltmeye esas tarih itibarıyla düzeltme katsayısını bulmak
- 5- Ve bu katsayıyla 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen stoklara ait tutarı çarpmaktır.

Aşağıdaki örnekte yöntemin somutlaştırılması amacıyla endeksleri belli olan (30.06.2023) tarih seçilmiştir. Oysa bu yöntem sadece 31.12.2023 tarihli bilançoların enflasyon düzeltmesinde kullanılabilir.

☐ Basit Ortalama	☒ Stok Devir Hızı	☐ Hareketli Ağırlıklı Ortalama	☐ Fiili Giriş
Önceki Bilanço Ayı	<input type="button" value="◀"/> Mart <input type="button" value="▶"/> <input type="button" value="◀"/> 2023 <input type="button" value="▶"/>	Bu Ay Endeks=	2147,44
Dönem İçinde Satılan Malın Maliyeti	2.000.000,00	Dönem Sonu Stok	100.000,00
Dönem Baş Stok Tutarı	1.000.000,00	Düzeltilmiş Tutar	108.544,00
Ortalama Stok = (1.000.000,00 + 100.000,00) / 2 = 550.000,00 TL		Düzeltilmiş Tutar	108.544,00
Stok Devir Hızı = Yılda (2.000.000,00 / 550.000,00) = 3,64 Defa		Fark	8.544,00
Ortalama Stokda Kalma Süresi = (365 / 3,64) = 100 Gün			
Aktife Giriş Ayı = Şubat 2023 (Endeks = 2138,04)			
Stok Devir Hızı Düzeltme Katsayısı = (2320,72 / 2138,04) = 1,08544			

Enflasyon Düzeltmesi

#11 Hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi nedir?

Hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı; enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş dönem başı stoğun ilgili dönemin sonuna taşınmış değeri ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş değerleri toplamının, dönem başı stok ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine esas alınacak tutarlarının toplamına bölünmesi ile bulunan katsayıyı ifade eder. (Mük. Madde 298/A-2-h-ab)

Bu katsayı 31.03.2024 ve sonrasında yapılacak düzeltmelerde “*Stok Devir Hızı Yöntemi*” yerine kullanılacaktır.

Örnek: 2023/II. Geçici vergi döneminde (gerçek endeksler kullanabilmek için bu dönem seçilmiştir) ticari mallar hesabında bulunan 100.000.-TL tutarında stoğu, «hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi» ile enflasyon düzeltmesine tabi tutalım.

Dönem başı stoğun 250.000.-TL, dönem içi alış ve giderlerin Nisan ayında 120.000.-TL, Mayıs ayında 350.000.-TL ve Haziran ayında 70.000.-TL olduğunu varsayalım. (Endeksler: Mart 2023: 2.147,44, Nisan 2023: 2.164,94, Mayıs 2023: 2.179,02, Haziran 2023: 2.320,72)

Buna göre hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı aşağıda detayları görüleceği üzere 1,06528 olarak hesaplanacaktır.

☐ Basit Ortalama	☐ Stok Devir Hızı	☒ Hareketli Ağırlıklı Ortalama	☐ Fiili Giriş	
Önceki Bilanço Ayı		◀ Mart ▶ ▶ 2023 ▶▶	Bu Ay Endeks= 2147.44	
Düzeltilmeye Esas Dönem	Katsayı	Alış + Giderler	Endeksleme	Dönem Sonu Stok
Dönem Başı Stok ->	1,08069	250.000,00	270.172,50	100.000,00
◀ Nisan ▶▶ ▶ 2023 ▶▶▶	1,07196	120.000,00	128.635,20	
◀ Mayıs ▶▶ ▶ 2023 ▶▶▶	1,06503	350.000,00	372.760,50	Düzeltilme Katsayısı
◀ Haziran ▶▶ ▶ 2023 ▶▶▶	1	70.000,00	70.000,00	1,06528
Toplam		790.000,00	841.568,20	Düzeltilmiş Tutar
				106.528,00
Hareketli Ağırlıklı Ortalama Düzeltme Katsayısı=		$\frac{841.568,20}{790.000,00}$	= 1.06528	Fark
				6.528,00

Enflasyon Düzeltmesi

#12 Hangi tarihler esas alınır?

- a) Satın alma tarihi; alış bedeli ile değ erlenen menkul kıymetlerle malî duran varlıklar için.
- b) Defterlere kayıt tarihi; ilk madde ve malzeme, ticari mallar, yarı mamul ve mamul stokların maliyetine dahil edilen unsurlar, yıllara sarî inşaat ve onarım işlerinde maliyeti oluşturan unsurlar, gelecek aylara ve yıllara ait giderler, maddî duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, maddî olmayan duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, özel tükenmeye tâbi varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, yıllara sarî inşaat ve onarım hakedişleri, haklar ve şerefiyeler için. (Bunlara mahsuben verilen veya alınan parasal olmayan avanslar, ödeme veya tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilir.).
- c) Tahsil tarihi; parasal olmayan alınan depozito ve teminatlar ile avanslar, nakit olarak ödenmiş sermaye, hisse senetleri ihraç primleri, hisse senedi iptal kârları için.
- d) Ödeme tarihi; Parasal olmayan verilen depozito ve teminatlar ile avanslar için.
- e) Mülkiyetin intikal ettiği tarih; aynî sermaye olarak konulan kıymetler için.
- f) Tescil tarihi; kâr yedekleri, geçmiş yıl kârları ve net dönem kârının sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla artırılan sermaye için.
- g) Ödeme tarihi; nakdî sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için. Mülkiyetinin intikal ettiği tarih; aynî sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için ve sermaye olarak konulan kıymetler için. İştirak edilen şirket sermayesinin tescil tarihi; temettü karşılığı alınan hisse senetleri için.
- h) İlgili kıymetin düzeltmeye esas tarihi; Parasal olmayan karşılıklar için.

Enflasyon Düzeltmesi

#13 Parasal kıymetler nelerdir?

Parasal kıymetler; Türk Lirasının değerindeki değişimler karşısında nominal değerleri aynı kaldığı halde satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kıymetleri (Yabancı paralar da parasal kıymet olarak dikkate alınır.) ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-b)

İşletmelere dahil bulunan kıymetlerden parasal kıymetler 18.10.2023 tarihli tebliğ taslağında EK 1 listesinde yer almaktadır.

EK: 1

PARASAL KIYMETLER

100	İşletmenin elinde bulunan ulusal paralar
101	Gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletmeye verilmiş olup, henüz tahsil için bankaya verilmemiş veya ciro edilmemiş olan çekler
102	İşletmece yurt içi ve yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve çekilen mevduat
103	Bankalar ve özel finans kurumları üzerinden gerçekleştirilen çekler ve ödeme emirleri
108	İşletmenin ihtiyacı için satın alınan posta, damga ve harç pulları ile vadesi gelmiş kuponlar ve yoldaki paralar
111	Özel sektörde çıkarılan tahvil, senet ve bonolar
112	Kamu kesimince çıkarılan tahvil, senet ve bonolar
120	İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacaklar
121	İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmış alacaklar
122	Alacak senetleri için ayrılan reeskontlar
124	Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark
126	İşletmece üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere verilen depozito ve teminatlar
128	Ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi birkaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz şüpheli ticari alacaklar

131	İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemler dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklarından, olan alacakları
132	İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemler dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerinden olan alacakları
133	İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemler dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklarından olan alacakları
135	İşletmeye dahil olan personel ve işçilerden olan alacaklar
137	Alacak senetleri için ayrılan reeskontlar
138	Ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi birkaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz şüpheli diğer alacaklar
179	Taşeronlara verilen avanslar
181	Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin, içinde bulunan dönemde tahakkuk eden kısımları
190	Devreden katma değer vergisi
191	İndirilecek katma değer vergisi
192	Teşvikli yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen katma değer vergisi
193	Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonlar
195	İşletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen avanslar
196	Personele maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen diğer avanslar
197	Tesellüm sırasında veya sayımlar sonucunda tespit edilen noksanlar
220	İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacaklar
221	Her türlü senetli alacaklar
222	Senetli alacakların tasarruf değeriyle değerlendirilmesini sağlamak amacı ile alacak senetleri için ayrılan reeskontlar
224	Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark
226	Üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akdin karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilen, bir yıldan uzun süreli depozito ve teminatlar
231	Esas faaliyet konusu dışındaki işlemler dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklardan olan alacaklar
232	Esas faaliyet konusu dışındaki işlemler dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerden olan alacaklar
233	Esas faaliyet konusu dışındaki işlemler dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklardan olan alacaklar
235	İşletme topluluğuna dahil olan personelden alacaklar
237	Diğer alacaklar grubundaki senetli alacakların değerlendirilmesini sağlamak amacı ile alacak senetleri için ayrılan reeskontlar
243	İştiraklerle ilgili sermaye taahhütleri
246	Bağlı ortaklıklarla ilgili sermaye taahhütleri
269	Maddi olmayan duran varlıklarla ilgili olarak gerek yurt içi gerekse yurt dışındaki kişi ve kuruluşlara verilen avanslar
279	Özel tükenmeye tabi varlıklar için verilen avanslar
281	Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı bir yıl veya daha sonraki yıllarda yapılacak gelirlerin içinde bulunulan dönemde tahakkuk eden kısımları

291	Satın alınan veya imal edilen, amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle ilgili bir yıldan daha uzun sürede indirilebilecek nitelikteki katma değer vergisi
292	Ertelenen, iadesi gereken, tahsil edilen ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan diğer katma değer vergisi
295	Peşin ödenen vergiler ve fonlar
300	Banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan krediler
301	Kiracıların finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı geçmeyen borçları
303	Vadelerine bir yıldan fazla süre bulunmakla birlikte uzun vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek anapara taksitleri ile bunların tahakkuk ettiği halde henüz ödenmeyen faizleri
304	Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara taksitleri ile tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizleri
305	Tedavüldeki finansman bonoları ve banka bonoları gibi kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları karşılığında sağlanan fonlar
308	Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet vs. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farkın gelecek döneme ait olan kısmı
320	İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senetsiz borçları
321	İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış ticari borçları
322	Bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeri ile değerlemesini sağlamak üzere borç senetleri için ayrılan reeskontlar
326	Üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminatlar
331	İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklarına olan borçları
332	İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan borçları
333	İşletmenin sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklarına olan borçları
335	İşletmenin personeline olan çeşitli borçları
337	Bilanço gününde, diğer borçlar grubundaki senetli borçların değerlemesini sağlamak amacı ile borç senetleri için ayrılan reeskontlar
360	İşletmenin ekonomik faaliyetlerde bulunmasının sonucu ilgili mali mevzuat uyarınca mükellef veya sorumlu sıfatıyla işletmenin kendisine, personeline ve üçüncü kişilere ilişkin olarak ödenmesi gereken vergi, resim, harç ve fonlar
361	İşletmenin, personelin hakedişlerinden sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre kesintiye tabi tutmakla yükümlü bulunduğu, personele ait emeklilik keseneği ve sigorta primleri ile bunlara ilişkin işveren katılma payları gibi işverence sosyal güvenlik kuruluşlarına ödenecek kesintiler
368	Kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler
371	Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir ve kurumlar vergisi ile diğer yükümlülükler
381	Gelecek aylarda ödemesi yapılacak belgeye dayalı gider tahakkukları
391	Teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan katma değer vergisi ile işlemi gerçekleşmeyen ya da işleminden vazgeçilen mal ve hizmetlere ilişkin katma değer vergisi
392	Teşvikli yatırım mallarının ithalinden doğan ve ertelenen katma değer vergisi ve ihraç kaydıyla satış nedeniyle ertelenen ve terkin edilecek katma değer vergisi
393	Merkez ve şubeler cari hesabı
397	Sayımlar sonunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlıklardaki fazlalar

400	Banka ve diğer finans kuruluşlarından alınan uzun vadeli krediler
401	Kiracıların finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı aşan borçları
405	İşletme tarafından çıkarılmış bulunan ve vadesi bir yılı aşan tahviller
407	İşletmece çıkarılmış katılma intifa senedi dışındaki vadeleri bir yıldan uzun olan diğer menkul değerler
408	Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet ve diğer menkul kıymetlerin nominal değerleri ile satış fiyatı arasındaki farkın gelecek yıllara ait olan kısmı
420	İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetsiz borçlar
421	İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetli borçlar
422	Bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeriyle değerlenmesini sağlamak üzere, borç senetleri için ayrılan reeskontlar
426	Alınan Depozito ve Teminatlar hesabında alış amaçları belirtilen depozito ve teminatların vadeleri bir yıldan fazla olan kısımları
431	İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklarına olan vadeleri bir yıldan fazla süreli borçları
432	İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan vadeleri bir yıldan fazla süreli borçları
433	İşletmenin sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklarına vadeleri bir yıldan fazla süreli olan borçları
437	Bilanço gününde, uzun vadeli diğer borçlar grubunda yer alan senetli borçların değerlenmesini sağlamak amacı ile borç senetleri için ayrılan reeskontlar
438	Kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksite bağlanmış olup bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olan borçlar
481	Gelecek yıllarda ödenmesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkukları
492	Teşvikli yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen katma değer vergisi ile imalatçı teşebbüsler tarafından imal ettikleri mallardan ihraç edilmek kaydı ile ihracatçılara yapılan teslimler nedeniyle hesaplanan ve düzenlenen fatura ve fatura yerine geçen belgelerde mevzuat gereği ihracatçılardan tahsil edilmeyen ve tamamının indirim konusu yapılmaması nedeniyle gelecek bilanço devrelerine kadar tecil olunan katma değer vergisi
493	İşletmeye ait tesislerden yararlanmak amacıyla üçüncü kişilerin, tesis bedellerine katılma payları

Enflasyon Düzeltmesi

#14 Parasal olmayan kıymetler nelerdir?

Parasal olmayan kıymetler; parasal kıymetler dışındaki kıymetleri, ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-a)

İktisadi işletmelere dahil bulunan kıymetlerden parasal olmayan kıymetler 18.10.2023 tarihli tebliğ taslağında EK 2 listede yer almaktadır.

Mezkûr listede öz sermaye kalemlerine yer verilmemekle birlikte, aksi hüküm olmamak şartıyla mezkûr öz sermaye kalemlerinin «parasal olmayan kıymet» olduğu belirtilmiştir.

EK: 2

PARASAL OLMAYAN KIYMETLER

110	Geçici olarak elde tutulan hisse senetleri
150	Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulmuş hammadde ve malzemeler
151	Henüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamuller
152	Üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamuller
153	Herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile işletmeye alınan ticari mallar
157	Diğer stok kalemlerinin hiçbirinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurdalar
159	Yurt içinden ya da yurt dışından satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak verilen avanslar
170	Hakediş maliyetleri
180	Peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek döneme ait giderler
240	İştiraklerdeki sermaye payları hesabında aranan asgari yüzdeleri taşımadığı için iştirakler hesabında izlenemeyen, ancak uzun vadede elde tutulması amaçlanan hisse senetleri ile hisse senetleri dışında kalan ve uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklarla veya paraya dönüşme niteliği kaybolduğu için elde tutulan menkul kıymetler
242	İşletmenin, doğrudan veya dolaylı olarak diğer şirketlerin yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmak üzere edindiği hisse senetleri veya ortaklık payları
245	İşletmenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 50 oranından fazla sermaye ya da oy hakkına veya en az bu oranda yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olduğu iştiraklerin sermaye payları

250	İşletmeye ait her türlü arazi ve arsalar
251	Herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında ve yerüstünde inşa edilmiş yeraltı ve yerüstü düzenleri
252	Her türlü binalar ve mütemmim cüzüleri
253	Üretimde kullanılan her türlü makine, tesis ve cihazlar
254	İşletme faaliyetlerinde kullanılan tüm taşıtlar
255	İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazlar döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi maddi duran varlıklar
257	Maddi duran varlıklar içinde yer alan amortismanına tabi iktisadi kıymetler için ayrılmış amortismanlar
258	Yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların yapıldığı yatırımlar
259	Yurt içinden veya yurt dışından satın alınmak üzere sipariş edilen maddi duran varlık ilgili olarak verilen avanslar
260	İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hak tasarruflar ile kamu otoritelerinin belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamalar
261	Bir işletme devralınırken katlanılan maliyet ile söz konusu işletmenin rayiç bedeli hesaplanan net varlıklarının değeri arasındaki olumlu fark olan peştamallıklar
262	İşletmenin kurulması, yeni bir şubenin açılması, işlerin sürekli olarak genişletilmesi yapılan ve karşılığında maddi bir değer elde edilmeyen ve aktifleştirilmiş olan giderler
263	Yeni ürün ve teknolojiler oluşturulması, mevcutların geliştirilmesi ve benzeri amaçlarla yapılan ve aktifleştirilmiş olan giderler
264	Kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerinin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan özel maliyet bedelleri
268	Maddi olmayan duran varlıklar içinde amortismanına tabi iktisadi kıymetler için ayrılmış amortismanlar
271	Arama amacı ile yapılan işlerle ilgili arama giderleri
272	Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarını açmak, bu yataklarla yerüstü arasında genel kütlenin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara bölmek, gerek insanların gerek araçların gidip gelme ve havalandırılmalarını ve cevherin taşınmasını sağlamak amacıyla yapılacak olan düşey, yatay ve eğimli yol, mecra ve benzeri faaliyetlerin gerektirdiği giderlerle; petrol işlemlerinden kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya diğer işlemlere hazırlık için yapılan işçilik, yakıt, tamir ve bakım, nakliye, ikmal, malzeme hazırlık ve geliştirme giderleri
278	Özel tükenmeye tabi varlıklar grubuna giren kalemler için ayrılan tükenme payları
280	Peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken gelecek yıllara ait giderler
294	Çeşitli nedenlerle işletmede kullanılmama ve satış olanaklarını yitiren ve elden çıkarılmaya hazır stoklar ve duran varlıklar
302	Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark
340	İşletmenin satış amacıyla gelecekte yapacağı mal ve hizmet teslimleri ile ilgili olarak peşin tahsil edilen sipariş avansları
350	Yıllara yaygın taahhüt işleri yapan işletmelerin üstlendikleri işlerden, gerçekleştirdikleri işlerden kısmen karşısında aldıkları hakedişler
380	Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan kısa süreyle tahsil edilecek kısımları

402	Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan ve vadesi bir yılı aşan borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark
440	İşletmenin satış sözleşmesine dayanarak mal ve hizmetin tesliminden önce tahsil ettiği bir yılı aşan avanslar
480	Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan uzun süreye ait kısımları

Enflasyon Düzeltmesi

#15 Reel olmayan finansman maliyeti nedir?

Reel olmayan finansman maliyeti; her türlü borçlanmada, borç tutarlarına (yabancı para üzerinden borçlanmalarda borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına), borcun kullanıldığı döneme ait endeks artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanan tutarı, ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-g)

Kanun maddesinde TEFE artış oranı denilmesine karşılık Yİ-ÜFE artış oranı kullanılacaktır. (Bakınız: “Fiyat endeksi nedir?”)

Firmaların yapmış oldukları borçlanmalarda katlanmış oldukları finansman giderlerinin tümü enflasyon düzeltmesi uygulamasında gider olarak kabul edilmemektedir. Bunun nedeni ise katlanılan finansman giderlerinin içerisinde ilgili dönemdeki enflasyon kadar, borç tutarına ait değer kaybının da bulunmasıdır.

Kredilerle ilgili (vergi ve harçlar gibi) bazı finansman giderleri, kullanılan yabancı kaynağın kullanım süresine bağlı olarak oluşmadığından enflasyon unsuru içermemektedir. Finansman gider kısıtlaması uygulamasında da bu tür giderler kısıtlama dışı bırakılmıştır. Enflasyon düzeltmesi uygulamasında da bu giderler reel olarak kabul edilecek, bunlar için ayrıca reel olmayan finansman maliyeti ayrıştırması yapılmayacaktır.

Toplulaştırılmış yöntemlerle düzeltmeye tâbi tutulan kıymetlerin (*sadece stoklar bu yöntemlerle düzeltmeye tabi tutulabilir*) alış veya maliyet bedeline intikal ettirilen reel olmayan finansman maliyetlerinin düşülmesi ihtiyarîdir.

Yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetlerin değerinin düzeltilmesinde, düzeltmeye esas değer olan yeniden değerlendirme sonrası değerler için reel olmayan finansman maliyeti hesabı yapılmaz.

Enflasyon Düzeltmesi

#16 R.O.F.M. Nasıl hesaplanır?

Düzeltme işleminde, reel olmayan finansman maliyetleri, 338 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde açıklanan «Borç Tutarının Esas Alınması» ve «Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması» yöntemlerinden biri seçilerek hesaplanabilir.

1) Borç tutarının esas alınması yönteminde, ROFM; her türlü borçlanmada, borç tutarlarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanır. Yabancı para üzerinden borçlanmalarda borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranı, borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına uygulanır.

2) Toplam finansman maliyetinin esas alınması yönteminde, ROFM; toplam finansman maliyetlerine, ilgili döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının hesap dönemine ait ortalama ticari kredi faiz oranına bölünmesi sonucunda belirlenen oranlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarın, maliyet veya alış bedelinden düşülmesi suretiyle hesaplanır. Bu yöntemi seçen mükellefler seçtikleri bu yöntemden, seçimi yaptıkları hesap dönemi dahil üçüncü hesap döneminin sonuna kadar dönememez.

Maliyet veya alış bedellerine intikal ettirilmiş ve düzeltmeye esas tutara ulaşılırken düşülecek reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilecek parasal olmayan varlıklar aşağıda gösterilmiştir.

1. Stoklar
2. Maddi duran varlıklar
3. Mali duran varlıklar
4. Özel tükenmeye tabi varlıklar

Maliyet veya alış bedelleri içerisinde reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilen iktisadi işletmeye dahil kıymetlerin ayrıntılı dökümü 328 Seri No.lu Tebliğe ekli listede (EK:3) gösterilmiştir.

Enflasyon Düzeltmesi

#17 298/A ile 298/Ç benzerlikleri nelerdir?

Enflasyon düzeltmesi Vergi Usul Kanunu'nun Mükerrer 298'inci maddesinin (A) fıkrasıyla düzenlenmiştir. Sürekli yeniden değerlendirme ise aynı maddenin (Ç) fıkrasıyla düzenlenmiştir.

Aralarında şu benzerlikler bulunmaktadır:

- 1) Her ikisi de aynı mükellef grubuna hitap eder.
- 2) Her ikisi de üçer aylık dönemler itibarıyla yapılır.
- 3) Her ikisinde de amortismanın herhangi bir yılda yapılmamış olması durumunda, yeniden değerlemeye esas alınacak tutar bu amortismanlar tam olarak ayrılmış varsayılarak belirlenir.
- 4) Her ikisinde de pasifte özel bir fon hesabında (sürekli yeniden değerlemede 522 hesap, enflasyon düzeltmesinde 502 hesap) gösterilen değer artışı tutarının, sermayeye ilave edilme dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilen veya işletmeden çekilen kısmı, bu işlemin yapıldığı dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde gelir veya kurumlar vergisine tabi tutulur.
- 5) Her ikisinde de sermayeye eklenen değer artışları, ortaklar tarafından işletmeye ilave edilmiş kıymetler olarak kabul edilir. Bu işlemler kâr dağıtımını sayılmaz.
- 6) Her ikisinde de sermayeye eklenen değer artışları, olası sermaye azaltımında (beş tam yıllık süre geçmediyse birinci sırada sayılarak) kurumlar vergisine ve vergi kesintisine tabi tutulur.
- 7) Her ikisi de diğerinin belirlediği yeni değeri miras olarak devir alabilir.

Enflasyon Düzeltmesi

#18 298/A ile 298/Ç farklılıkları nelerdir?

Enflasyon düzeltmesi Vergi Usul Kanunu'nun Mükerrer 298'inci maddesinin (A) fıkrasıyla düzenlenmiştir. Sürekli yeniden değerlendirme ise aynı maddenin (Ç) fıkrasıyla düzenlenmiştir.

Aralarında şu temel farklar bulunmaktadır:

- 1) Sürekli yeniden değerlendirme ihtiyaridir. Oysa enflasyon düzeltmesi zorunludur.
- 2) Sürekli yeniden değerlendirme ile sadece amortismanına tabi iktisadi kıymetler değerlendirme işlemine tabi tutulur. Oysa enflasyon düzeltmesi tüm parasal olmayan kıymetleri (stoklar, arsa gibi amortismanına tabi olmayan taşınmazlar, amortismanına tabi iktisadi kıymetler, yıllara sâri inşaatlar, sermaye vb.) kapsar.
- 3) Hesap dönemi içinde aktife giren iktisadi kıymetler için aktife girdiği hesap döneminde, yeniden değerlendirme yapılmaz, oysa enflasyon düzeltmesi yapılır.
- 4) Sürekli yeniden değerlemede yeniden değerlendirme oranı kullanılır. Enflasyon düzeltmesinde katsayılar (düzeltme katsayısı, ortalama düzeltme katsayısı, hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı, taşıma katsayısı) kullanılır.
- 5) Enflasyon düzeltmesinde «Reel Olmayan Finansman Maliyeti» (ROFM) indirilir, sürekli yeniden değerlemede indirilmez.
- 6) Her üç aylık dönemde, yılbaşından bu dönemin sonuna kadar süre (3-6-9 ay) için yeniden değerlendirme yapılır. Enflasyon düzeltmesinde bu dönemin başından sonuna kadar süre (3 ay) için düzeltme yapılır.
- 7) Sürekli yeniden değerlendirme neticesinde dönem kar/zararı dönem amortismanlarıyla sınırlı olarak değişir. Enflasyon düzeltmesinde dönem kar/zararı değişir. (31.12.2023 tarihinde yapılacak düzeltme hariç)
- 8) Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması (satış, devir, işletmeden çekiş, tasfiye gibi) halinde, bunlara isabet eden pasifte özel bir fon hesabında gösterilen değer artışları aynen amortismanlar gibi muameleye tabi tutulur. Enflasyon düzeltmesinde değer artışları genel düzeltme hesaplarına aktarılır, karşılık hesabı bulunmaz, dolayısıyla böyle bir uygulama yapılmaz?

Enflasyon Düzeltmesi

#20 Sermaye kayıtları nasıl yapılır?

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:12) ile enflasyon düzeltmesi için yeni hesaplar (502, 503 hesap) açılmıştır.

Bilançoda görülen «500 Sermaye» hesabından «501 Ödenmemiş Sermaye» tenzil edildikten sonra kalan ödenmiş sermaye tutarında, enflasyon düzeltmesi sonucu meydana gelen artış ya da azalışlar, bu hesabın özel kurallara bağlı olması sebebiyle doğrudan «500 Sermaye» hesabına yazılamazlar. Bunun yerine yeni açılan 502 ve 503 hesaplar kullanılır.

«502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları» hesabı; ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu farkları, «503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)» hesabı ise olumsuz farkları gösterir.

Ödenmiş sermaye tutarının ilk kez enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu ödenmiş sermaye tutarında artış meydana gelmesi durumunda 502 hesabın alacağına, «698 Enflasyon Düzeltme Hesabı»nın borcuna kaydedilir. Azalış meydana gelmesi durumunda 503 hesabın borcuna, «698 Enflasyon Düzeltme Hesabı»nın alacağına kaydedilir.

Bu şekilde tek bir hesap (502 veya 503 olmak üzere) bilançoda görünür. Bu hesapların ikisi (502 ve 503) aynı anda bir bilançoda olamaz.

Takip eden sürekli enflasyon düzeltmesinde; artış veya azalış durumu ve bilançoda mevcut hesaba göre borç veya alacak yazmak suretiyle hesap kalanı artar ya da azalır. Hesap kalanı ters bakiye verirse bu hesap yek diğerine aktarılarak (502 → 503 veya 503 → 502 hesaba) kapatılır.

Enflasyon Düzeltmesi

#21 Taşıma katsayısı nedir?

Taşıma katsayısı; malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bir önceki dönemin sonundaki (yıl içinde işe başlayanlarda, işe başlanılan aya ilişkin) fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı, ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-k)

Parasal kıymetler için taşıma katsayısı bir olarak uygulanır.

Parasal olmayan bazı kıymetlerin, düzeltmeye esas tarihleri, üç aylık dönemden daha eski olabilir.

Bu kıymetlerin uzun bir aradan sonra ilk kez (31.12.2023 tarihli bilançolarda) enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasında düzeltme katsayıları kullanılır. Düzeltme katsayısı; malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı, ifade eder.

İlk kez düzeltme yapıldıktan sonra takip eden dönemler için (örneğin 31.03.2024 tarihli bilançolarda) bu tür iktisadi kıymetler için yeniden düzeltmeye esas tarihe kadar inerek, uygun düzeltme katsayısını bulmaya gerek yoktur; düzeltme yapılan en son mali tabloda, bu iktisadi kıymete ait değerlerin uygun bir katsayı ile çarpılması düzeltme işlemi için yeterlidir.

Mali tablolardaki parasal olmayan tutarların, taşıma katsayısı kullanılarak ilgili dönemin sonundaki yeni değerlerinin hesaplanmasına «taşıma» denilir ve hesaplama işlemi «taşıma katsayısı» kullanılarak yapılır.

2024/I. Geçici vergi döneminde kullanılacak taşıma katsayısı şu şekilde hesaplanır= Mart 2024 Yİ-ÜFE / Aralık 2023 Yİ-ÜFE

Enflasyon Düzeltmesi

#22 Stokların düzeltilmesi

Vergi Usul Kanununun değerlendirme ölçütlerine göre stoklar, maliyet bedeli ile değerlendirilmekte olup bilanço tarihi itibarıyla maliyet bedelleri üzerinden defterlere kayıt tarihlerine göre (stokların alımında avans olarak yapılan ödemelerde ödeme tarihine göre) bulunan düzeltmeye esas tutar ile düzeltme katsayısının çarpılması suretiyle enflasyon düzeltilmesine tabi tutulacaklardır.

İşletmeler, çeşit ve miktar itibarıyla önemli tutarlara ulaşan stoklarına ilişkin olarak, düzeltme işleminde;

- 1) Gerçek yöntemi uygulayabilecekleri gibi
- 2) Toplulaştırılmış yöntemlerden herhangi birini de tercih edebileceklerdir.

Stokların düzeltilmesinde gerçek yöntemi kullanan mükellefler mümkün olduğunca inebildikleri kadar alt ayrıma giderek düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir.

Toplulaştırılmış yöntemleri seçenler ise mümkün olduğunca inebildikleri her bir alt ayırım itibarıyla diledikleri toplulaştırılmış yöntemi kullanmakta serbesttirler.

Stokların çeşitliliği, işlem hareketlerinin yoğunluğu dikkate alındığında daha pratik sayılabilecek toplulaştırılmış yöntemlere ihtiyaç duyulmuştur. Bu yöntem sadece stoklara uygulanır.

Toplulaştırılmış yöntemler kanunda «basit ortalama yöntemi» ve «hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi» olarak iki şekilde tanımlanmıştır. Tebliğ taslağı ile (sadece 31/12/2023 bilançoları için tek sefer uygulanmak üzere) hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi yerine «stok devir hızı» yöntemi getirilmiştir.

Enflasyon Düzeltmesi

#23 Stok devir hızı neden bir kez kullanılır?

Basit ortalama yönteminde, mükelleflerin bilançolarında görünen stokların bilanço günü itibarıyla bir önceki geçici vergi döneminin ortasında alındığı varsayılmakta ve düzeltme işlemi buna göre yapılmaktadır.

Toplulaştırılmış yöntemleri tercih eden tüm mükelleflerin stoklarını basit ortalama yöntemle düzeltmeleri halinde, özellikle stok devir hızı çok yüksek ya da çok düşük olan mükellefler için hata payı yüksek sonuçlar ortaya çıkabilecektir.

Bu mükellefler için alternatif yöntem olarak «stok devir hızı» yöntemi getirilmiştir. Stok devir hızı yöntemi sadece bir kez kullanılmakta ve yerini hareketli ağırlıklı ortalama yöntemine bırakmaktadır.

Stok devir hızı yönteminde; stok devir hızı ve sonrasında ortalama stokta kalma süresi hesaplanmakta ve yolla 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen stokların hangi aydan kaldığını bulunmaktadır.

Stok devir hızı yöntemi neden sadece bir kez kullanılmaktadır?

Stok devir hızı yöntemi kullanıldığında, düzeltilecek bilançoda görünen stokların çok eski aylardan kaldığı sonucu ile karşılaşılabilir. Örneğin dönem başı ve dönem sonu stoku 100.000.-TL, dönem içinde satılan malın maliyeti 200.000.-TL olan stoğun 182 gün (6 ay) önceden kaldığı hesaplanmaktadır.

Bu durumda, 31.03.2024 tarihli bilançoyu düzeltilirken stoğun Eylül 2023 ayından kaldığını varsaymak gerekir. Oysa 31.12.2023 tarihinde zaten düzeltme yapmış olacağımıza göre Eylül-Aralık 2023 arasındaki süre için mükerrer düzeltme söz konusu olacaktır. Bu nedenle, uzun süre sonra ilk kez yapılan enflasyon düzeltmesinde kullanılan bu yöntemi üç ayda bir yapılan sürekli enflasyon düzeltmesinde kullanamayız.

Enflasyon Düzeltmesi

#25 Yıllara sari inşaat ve onarma: Düzeltme

Yıllara yaygın inşaat ve onarma maliyetleri ile ilgili olmayan ilk madde malzeme/yarı mamül/mamül/diğer stokların düzeltilmesi sonucu oluşan farkların, «Yıllara Sari İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı» ile ilişkilendirilmemesi; ancak söz konusu kıymetlerin inşaat maliyetlerine aktarılması halinde, bu tarih itibariyle düzeltme sonucu oluşan farkların, «Yıllara Sari İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı» ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Vergi Usul Kanununun Mükerrer 298/A maddesinde; düzeltme işleminde; mali tabloda yer alan bazı parasal olmayan varlıkların içerisinde bulunan reel olmayan finansman maliyetlerinin, ilgili varlığın maliyet veya alış bedelinden düşülmesi sonucu bulunacak tutarın düzeltmeye esas tutar olarak alınması gerekmekte olup reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilen iktisadi kıymetler anılan maddelerde sayılmış durumdadır. Buna göre, yıllara yaygın inşaat ve onarma maliyetlerinin düzeltilmesi sırasında, söz konusu kıymetler, reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilen iktisadi kıymetler arasında yer almadıkları için bünyelerinde reel olmayan finansman maliyeti ihtiva etseler bile ayrıştırma yapılmaksızın düzeltme işlemine tabi tutulacaklardır.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde (Seri No:328), yabancı paralar ile yabancı para cinsinden ifade edilen kıymetlerin parasal kıymet olarak kabul edileceği belirtilmiş olup; yıllara yaygın inşaat ve onarma işlerinde mükellefler yabancı para üzerinden yapmış oldukları işlemlerini Vergi Usul Kanununun mevcut hükümleri doğrultusunda değerlemeye devam edecekler, bunlar için ayrıca düzeltme yapmayacaklardır.

Enflasyon Düzeltmesi

#26 Yıllara sari inşaat ve onarma: Muhasebe

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:12) ile enflasyon düzeltmesi için yeni hesaplar açılmıştır. Yıllara sari inşaat ve onarma faaliyetleri için 178, 358 ve 697 hesapları tahsis edilmiştir. Ayrıca 648 ve 658 hesaplar tüm enflasyon düzeltmesinin kar/zarar takibi için açılmıştır.

«17- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri» hesap grubundaki (170-177 hesaplar) yıllara yaygın inşaat işlerine ilişkin maliyetlerin ve «35- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri» hesap grubundaki (350-357 hesaplar) hakediş bedellerinin düzeltmesinden ortaya çıkan farklar, «697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabında» proje bazında açılacak tali hesaplar düzeyinde izlenir.

Bu hesap, alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre «178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı» veya «358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı»na proje bazında açılacak tali hesaplar düzeyinde devredilerek kapatılır.

178 ve 358 hesaplara proje bazında açılacak tali hesaplar geçici kabule kadar bu hesaplarda bekletilir. Bekletilmekte olan bu tutarlar dönem sonlarında düzenlenecek bilançolarda «parasal olmayan kıymet» olarak enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.

Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar «178- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından» «658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları» hesabına aktarılır.

Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar «358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından» «648- Enflasyon Düzeltmesi Karları» hesabına aktarılır.

Enflasyon Düzeltmesi

#27 Muhasebe kayıtları nasıl yapılır?

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:12) ile enflasyon düzeltmesi için yeni hesaplar (648, 658, 698 hesap) açılmıştır.

Parasal olmayan bilanço kalemlerinin düzeltilmesi sonucu oluşan farklar yine bu kalemlere (bu kalemlerin altında açılacak enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklara ilişkin tali hesaplara) kaydedilir, karşılığında ise «698 Enflasyon Düzeltme Hesabı» çalıştırılır.

Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyona göre düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan artışlar bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynak kalemlerindeki artışlar ise borcuna yazılır.

Bilanço kalemleri yanında gelir tablosunu da düzelten işletmeler (Örneğin KKEG vb.) gelir tablosu kalemlerinin düzeltilmesinden ortaya çıkan farktan da bu hesaba kaydederler.

Gelir hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan farklar bu hesaba borç, gider hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan farklar da bu hesaba alacak yazılır.

a) 31.12.2023 tarihli bilançonun enflasyon düzeltmesinde, parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesinden ortaya çıkan düzeltme farkları ve sıfırlanması gereken özkaynak kalemleri 698 hesabına aktarılır. 698 Hesabın kalanı «570 Geçmiş Yıllar Karları» hesabına veya «580 Geçmiş Yıllar Zararları» hesabına aktarılarak kapatılır.

b) 31.03.2024 tarihi ve sonrasında yapılacak düzeltmelerde 698 hesap, alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre «648 Enflasyon Düzeltmesi Karları» veya «658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları» hesabına devredilerek kapatılır.

Enflasyon Düzeltmesi

#28 R.O.F.M. İçerebilen kıymetler nelerdir?

Maliyet veya alış bedellerine intikal ettirilmiş ve düzeltmeye esas tutara ulaşılırken düşülecek reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilecek parasal olmayan varlıklar aşağıda gösterilmiştir.

1. Stoklar
2. Maddi duran varlıklar
3. Mali duran varlıklar
4. Özel tükenmeye tabi varlıklar

Maliyet veya alış bedelleri içerisinde reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilen iktisadi işletmeye dahil kıymetlerin ayrıntılı dökümü 18.10.2023 tarihli tebliğ taslağında ekli listede (EK:3) gösterilmiştir.

EK:3

REEL OLMAYAN FİNANSMAN MALİYETİ İHTİVA EDEBİLEN İKTİSADİ KIYMETLER

150	Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulmuş hammadde ve malzemeler
151	Henüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamuller
152	Üretim çalışmalarını sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamuller
153	Herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacıyla işletmeye alınan ticari mallar
157	Diğer stok kalemlerinin hiçbirinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurdalar
240	İştiraklerdeki sermaye payları hesabında aranan asgari yüzdeleri taşımadığı için iştirakle hesabında izlenemeyen, ancak uzun vadede elde tutulması amaçlanan hisse senetleri ile hisse senetleri dışında kalan ve uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklarla veya paraya dönüşme niteliği kaybaldığı için elde tutulan menkul kıymetler
242	İşletmenin, doğrudan veya dolaylı olarak diğer şirketlerin yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmak üzere edindiği hisse senetleri veya ortaklık paylar

Enflasyon Düzeltmesi

- 245 İşletmenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 50 oranından fazla sermaye ya da oy hakkına veya en az bu oranda yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olduğu iştiraklerin sermaye payları
- 250 İşletmeye ait her türlü arazi ve arsalar
- 251 Herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş yeraltı ve yerüstü düzenleri
- 252 Her türlü binalar ve mütemmim cüzüleri
- 253 Üretimde kullanılan her türlü makine, tesis ve cihazlar
- 254 İşletme faaliyetlerinde kullanılan tüm taşıtlar
- 255 İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi maddi duran varlıklar
- 258 Yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların yapıldığı yatırımlar
- 271 Arama amacı ile yapılan işlerle ilgili arama giderleri
- 272 Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarına girmek, bu yatakla yerüstü arasında genel kütlenin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara bölmek, gerekli insanların gerekse araçların gidip gelme ve havalandırılmalarını ve cevherin taşınmasını sağlamak amacıyla açılacak olan düşey, yatay ve eğimli yol, mecra ve benzer faaliyetlerin gerektirdiği giderlerle; petrol işlemlerinden kuyu açma, temizleme derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için yapılan işçilik, yakıt, tamir ve bakım, nakliye, ikmal, malzeme vb. hazırlık ve geliştirme giderleri

Enflasyon Düzeltmesi

#32 Katsayı çeşitleri nelerdir?

Düzeltilme katsayısı; Malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı ifade eder.

Formül: Aralık 2023 Yİ-ÜFE / Mayıs 2018 Yİ-ÜFE

Taşıma katsayısı; Malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bir önceki dönemin sonundaki (yıl içinde işe başlayanlarda, işe başlanılan aya ilişkin) fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı ifade eder.

Formül: Mart 2024 Yİ-ÜFE / Aralık 2023 Yİ-ÜFE

Ortalama düzeltme katsayısı; malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bu endeks ile bir önceki dönemin sonundaki fiyat endeksi toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayıyı ifade eder.

Mart 2024 Yİ-ÜFE

Formül: -----

[(Mart 2024 Yİ-ÜFE + Aralık 2023 Yİ-ÜFE) / 2]

Hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı; enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş dönem başı stoğun ilgili dönemin sonuna taşınmış değeri ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş değerleri toplamının, dönem başı stok ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine esas alınacak tutarlarının toplamına bölünmesi ile bulunan katsayıyı ifade eder.

Detaylı örnek için 11 No.lu duyurumuza bakınız.

Enflasyon Düzeltmesi

#34 Muhasebe kayıtlarının özeti

Kural 1:

Parasal olmayan bilanço kalemlerinin düzeltilmesi sonucu oluşan farklar, yine bu kalemlere (enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesaplara) kaydedilir.

Kural 1'in istisnası: Sermaye hesabının düzeltilmesi sonucu oluşan farklar sermaye hesabına değil, durumuna göre 502 veya 503 hesaba kaydedilir.

Kural 2:

Düzeltilme sonucu oluşan farkların karşılığı «698 Enflasyon Düzeltme» hesabına kaydedilir.

Kural 2'nin istisnası: Yıllara sari inşaat ve onarma işleri ile ilgili (170-177 ve 350-357) hesaplarda oluşan farklar «697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme» hesabında proje bazında açılacak tali hesaplara kaydedilir.

Kural 3:

31.03.2024 tarihi ve sonrasında yapılacak sürekli enflasyon düzeltmesinde 698 hesap, alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre «648 Enflasyon Düzeltmesi Karları» veya «658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları» hesabına aktarılır.

Kural 3'ün istisnası: 31.12.2023 tarihli bilançonun düzeltmesinde, 698 Hesabın kalanı «570 Geçmiş Yıllar Karları» hesabına veya «580 Geçmiş Yıllar Zararları» hesabına aktarılarak kapatılır.

Kural 4:

697 Hesabın tali hesaplar düzeyinde bakiyeleri, durumuna göre 178 veya 358 hesaplara devredilerek kapatılır. İşin bitiminde o projeye ait tutar ilgili hesaba (178->658 veya 358->648) aktarılarak kapatılır.

Enflasyon Düzeltmesi

#35 Öncesinde yeniden değerlendirilmeli mi?

Geçici 31'inci madde kapsamında yapılacak yeniden değerlemenin süresi bitmiş olup yararlanma olanağı bulunmamaktadır.

Geçici 32'inci kapsamında yeniden değerlendirme ise sadece bir kez yapılabilir. Dayandığı yasa maddelerine göre; aşağıdaki kıymetler üzerinde, karşılarında belirtilen en son tarih itibarıyla yeniden değerlendirme yapılabilir.

Geçici 32 : %2 Vergili, Taşınmazlar + Amortisman Tabi Kıymetler, 31.12.2022

Mükerrer 298/Ç : Vergisiz, Amortisman Tabi Kıymetler, 30.09.2023

Enflasyon düzeltmesi öncesinde yeniden değerlendirilmeli mi?

Bu kararın verilmesinde veya hangi yeniden değerlemenin yapılacağı belirlenmesinde; 31.12.2023 öncesinde satılmasının düşünülüp düşünülmediği, iktisadi kıymetin amortisman tabi olup olmadığı, amortisman ömrünün sonlarına yaklaşmış yaklaşmadığı, varsa reel olmayan finansman maliyetinin kıymet içindeki oranı, sonrasında karşılık hesabının sermayeye eklenip eklenmeyeceği, öncesinde verilecek beyannamelerde bulunan dönem kar/zararı vb. bir çok faktör önemli yer tutar.

Dolayısıyla her işletmenin ve her kıymetin durumunun özel olarak değerlendirilmesi gerekir.

Genel olarak aşağıdakiler söylenebilir:

1) Geçici 32'ye göre değerlendirme yapmadan sadece Mükerrer 298/Ç'ye göre yeniden değerlendirme yapmak, kıymetin önceki (31.12.2022 veya 31.12.2021'ye kadar olan) aşamasını pas geçtiği için işletme aleyhinedir.

2) 31.12.2023 öncesinde satılması düşünülen kıymetin, satılmadan evvel özellikle Geçici 32'ye göre değerlendirme yapılması işletme lehinedir.

3) 31.12.2023 öncesinde, yüksek amortisman ayırabilmek için vergi planlaması amacıyla yeniden değerlendirme düşünülebilir.

Enflasyon Düzeltmesi

#39 Amortismanlar nasıl düzeltilecek?

İlk kez yapılacak enflasyon düzeltmesinde (31.12.2023 tarihinde) birikmiş amortismanlar, ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilir. (VUK Mükerrer Madde 298/A-7)

İzleyen hesap döneminde (31.03.2024 ve sonrasında) amortismanlar ve itfa payları, düzeltilmiş değerler üzerinden hesaplanır.

Enflasyon düzeltmesi yapılan dönemlerde, üzerinden amortisman ayrılacak değer, amortismanla tâbi iktisadî kıymetin düzeltilmiş değerinden daha evvel ayrılmış olan amortismanların toplamının taşınmış değerleri indirilmek suretiyle tespit edilir. (VUK Mükerrer Madde 315)

İktisadi kıymete ilişkin amortisman ayırma işlemi ancak kanuni süresi içinde yapılabilmektedir. Dolayısıyla önceki yıllarda ayrılmamış amortismanlara ilişkin olarak daha sonra amortisman ayrılmasının söz konusu olmayacağı tabiidir.

Bu nedenle, zamanında ayrılmayan bu kısım, enflasyon düzeltmesi sırasında «~~698—Enflasyon—Düzeltilme—Hesabı~~» yerine, enflasyon düzeltmesi öncesinde kanunen kabul edilmeyen giderlere yazılarak (681 KKEG önerilmektedir) birikmiş amortismanlar olması gereken rakamlarına çekilmelidir.

Defter beyan sistemi (işletme hesabı ile serbest meslek erbabı) mükellefleri de amortismanla tâbi iktisadi kıymetlerini enflasyon düzeltmesi uygulanmış tutarları üzerinden amortismanla tâbi tutabilirler. (VUK Mükerrer Madde 298/A-6) Bu hüküm sadece amortismanları kapsar, kıymetin kendisine enflasyon düzeltmesi uygulanmaz.

Enflasyon Düzeltmesi

#40 Tarihsel Gelişimi

2004 Yılından Önce

LIFO, Yeniden Değerleme, Kur Farkları, Maliyet Bedeli Artırımı, Gider Artış Fonu, Finansman Gider Kısıtlaması vardı.

2003-2004 Dönem Sonu Bilançoları (Zorunlu)

Zorunlu olarak, 31.12.2003 tarihli bilançolar ilk defa ve 31.12.2004 tarihli bilançolar sürekli enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuştur.

Bu dönemi takip eden her üç aylık dönemler sonunda kuyumcular zorunlu enflasyon düzeltmesi yapmaya devam etmişlerdir.

Kuyumcular dışında kalan geniş kesim için;

- i. Endeks, 31.12.2021 tarihine kadar %100'ün ve %10'un üzerinde bir artışı göstermediğinden enflasyon düzeltmesi yapılmamış, bu tarihte yapılması gereken düzeltme ise 31.12.2023 tarihine ertelenmiştir.
- ii. Aralık 2004-Nisan 2018 arası olan dönem için geçici 31. maddeyle, %5 vergi karşılığında, sadece «Taşınmazlar» için ihtiyari yeniden değerlendirme yapılmıştır.
- iii. Mayıs 2021'e kadar olan dönem için geçici 31. maddeye eklenen fıkra ile, %2 vergi karşılığında, «Taşınmazlar + ATİK» için ihtiyari yeniden değerlendirme yapılmıştır.
- iv. 31.12.2021 veya 31.12.2022 tarihli bilançolarda geçici 32 madde kapsamında, % 2 vergi karşılığında «Taşınmaz + ATİK» için ihtiyari yeniden değerlendirme yapılmıştır.
- v. Mart 2022-Eylül 2023 arası dönem için mükerrer 298/Ç kapsamında vergisiz, «ATİK» için ihtiyari yeniden değerlendirme yapılmıştır.
- vi. 31.12.2023 tarihli bilançoda zorunlu ilk defa enflasyon düzeltmesi.
- vii. 31.03.2024 tarihli ve sonrası bilançolarda zorunlu ve sürekli enflasyon düzeltmesi yapılacaktır.

Enflasyon Düzeltmesi

#42 Borç tutarına göre R.O.F.M. hesaplama

Borç tutarının esas alınması yönteminde,

Reel olmayan finansman maliyeti (ROFM); her türlü borçlanmada, borç tutarlarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanır. Yabancı para üzerinden borçlanmalarda borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranı, borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına uygulanır.

Örnek: 15 Şubat 2022 tarihinde 300.000.-TL. banka kredisi kullanarak, işletme faaliyetlerinde kullanmak üzere bir taşıt satın almıştır. Altı ay sonra kredi kapatılmış ve 150.000.-TL faiz ödenmiştir. Ödenen faiz söz konusu taşıtın maliyet bedeline ilave edilmiştir. Taşıt üzerinde yeniden değerlendirme yapılmamıştır.

Buna göre 31/12/2023 tarihli dönem sonu bilançosunda taşıtın maliyet bedeli 450.000.-TL olarak görünecektir. Söz konusu taşıtın düzeltmeye esas tutarı da 450.000.-TL olacak, ancak taşıtın maliyet bedeli içerisinde yer alan reel olmayan finansman maliyeti düşüldükten sonra kalan kısım düzeltmeye tabi tutulacaktır.

Borcun alındığı Şubat 2022 ayına ait Yİ-ÜFE: 1.210,6 ve borcun kapatıldığı Ağustos 2022 ayına ait Yİ-ÜFE: 1.780,05 olduğuna göre borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranı: $[(1.780,05 - 1.210,6) / 1.210,6] = 0,47039$ olarak hesaplanmıştır.

Buna göre maliyet bedeli içerisinde yer alan reel olmayan finansman maliyeti: $(300.000 \times 0,47039) = 141.115,98$ TL'dir. Bir başka ifade ile gerçek faiz $(150.000,00 - 141.115,98) = 8.884,02$ TL'dir.

31.12.2023 Tarihli enflasyon düzeltmesinde; esas alınacak tutar: $(450.000,00 - 141.115,98) = 308.884,02$ TL olacaktır.

Enflasyon Düzeltmesi

#43 Avanslar nasıl düzeltilir?

Enflasyon düzeltmesinin tartışmalarından bir bölümü de avans kalemleri üzerine olmaktadır.

Avans; ödenecek bir paranın ödeme gününden önce verilen bölümü veya ileride doğacak alacağına sayılmak ya da ısmarlanan bir işin karşılığında indirilmek üzere önceden verilen para olarak tanımlanır.

Vergilendirmede «*Dönemsellik*» ilkesi gereği avanslar ait oldukları dönemlere kadar geçici hesaplarda izlenir, sonuç hesaplarına intikal ettirilmez.

«*196 Personel Avansları*» Personele, işletme adına yaptırılacak hizmet ve giderleri karşılamak üzere verilen iş avansları, personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avanslar parasal olup enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz.

Aşağıda listelenen avans hesapları ise içerdikleri mahiyetlere göre değerlendirilir. Avans parasal olmayan bir mahiyet içeriyorsa «*parasal olmayan kıymet*» olarak addolunur ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.

159 Verilen Sipariş Avansları

259+269 Verilen Avanslar

195 İş Avansları

340+440 Alınan Sipariş Avansları

349+449 Alınan Diğer Avanslar

Verilen avans, malın teslim tarihine kadar fiyat artışından etkilenmeyip, ekstra bir ödeme yapılmadan malın teslim alınmasını mümkün kılıyorsa «parasal olmayan kalem» olarak kabul edilmelidir.

«*Mahsup tarihi*» ile alınan avanslar için «*tahsil tarihi*» verilen avanslar için ise «*ödeme tarihi*» arasındaki süre için enflasyon düzeltmesi yapılır.

Enflasyon Düzeltmesi

#44 Dikkate alınacak tutar nedir?

Enflasyon Düzeltmesi: Parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle, malî tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanmasına denir. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-c)

Enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutar ifadesi; aşağıdaki özel durumlar dışında, düzeltme öncesi mali tabloda (ön bilançoda) ilgili kıymetin karşısında yazılı tutarı ifade eder.

Ön bilançoda yazılı tutarın uygulanmayacağı durumlar:

- 1) Reel olmayan finansman maliyeti içeren kıymetlerde, eğer yeniden değerlendirme yapılmamış ise ve ihtiyari değilse (stoklarda toplulaştırılmış yöntemler) bu tutardan R.O.F.M. düşülür.
- 2) «500 Sermaye» hesabında, daha önce sermayeye eklenmiş bulunan maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları, kayda alınan nakit özel karşılıkları vb. kalemler bu tutardan düşülerek düzeltme yapılır. Düzeltme sonrası düşülen bu kalemler tekrar eklenir.
- 3) Sıfırlanması gereken kalemler (522, 523 Hs.) için bu tutar hiç yoktur.
- 4) «549 Özel Fonlar» hesabının bir kısmı (nakit varlık barışı vb.) bu tutardan düşülerek düzeltme yapılır. Düzeltme sonrası bu kalemler tekrar eklenir..
- 5) Depozito ve teminatlar (126, 326 Hs.), avans hesapları (159, 259, 269, 195, 340, 440, 349, 449 Hs.), sayım ve tesellüm noksanları (197 Hs.), diğer çeşitli duran varlıklar (297 Hs.) hem «parasal» hem de «parasal olmayan» kıymet içerebilirler. Düzeltme sadece «parasal olmayan» tutara uygulanır.